

**Możliwości uzyskania wsparcia
w ramach wdrażania
Lokalnej Strategii Rozwoju
Stowarzyszenia Dolina Pilicy
na lata 2023-2027**

**Stowarzyszenie Dolina Pilicy
ul. św. Antoniego 55
97-200 Tomaszów Maz.
tel. (44) 710- 15- 52
e-mail: dolinapilicy@onet.eu
www.dolinapilicy.pl**

**Stowarzyszenie
Dolina Pilicy**

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

Materiał dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Materiał opracowany przez Stowarzyszenie Dolina Pilicy
Instytucja Zarządzająca Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 –
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
SŁOWNICZEK POJĘĆ	5
ZAKRES POMOCY	7
WYKLUCZENIA	8
KTO MOŻE UBIEGAĆ SIĘ O POMOC	8
1. ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, W TYM ROZWÓJ BIOGOSPODARKI LUB ZIELONEJ GOSPODARKI W SZCZEGÓLNOŚCI:.....	9
a) PODEJMOWANIE POZAROLNICZEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ PRZEZ OSOBY FIZYCZNE	9
b) ROZWIJANIE POZAROLNICZEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	10
2. ROZWÓJ POZAROLNICZYCH FUNKCJI MAŁYCH GOSPODARSTW ROLNYCH W ZAKRESIE:	12
a) ROZWOJU GOSPODARSTW AGROTURYSTYCZNYCH.....	12
b) TWORZENIE ZAGRÓD EDUKACYJNYCH.....	13
3. POPRAWA DOSTĘPU DO USŁUG DLA LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI, Z WYŁĄCZENIEM INWESTYCJI INFRASTRUKTURALNYCH ORAZ OPERACJI W ZAKRESIE ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, W TYM ROZWÓJ BIOGOSPODARKI LUB ZIELONEJ GOSPODARKI ORAZ ROZWÓJ POZAROLNICZYCH FUNKCJI MAŁYCH GOSPODARSTW ROLNYCH.....	15
4. PRZYGOTOWANIE KONCEPCJI INTELIGENTNEJ WSI (SV)	16
5. POPRAWA DOSTĘPU DO MAŁEJ INFRASTRUKTURY PUBLICZNEJ.....	18
6. KSZTAŁTOWANIE ŚWIADOMOŚCI OBYWATELSKIEJ O ZNACZENIU ZRÓWNOWAŻONEGO ROLNICTWA, GOSPODARKI ROLNO-SPOŻYWCZEJ, ZIELONEJ GOSPODARKI, BIOGOSPODARKI, WSPARCIE ROZWOJU WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI W ZAKRESIE INNOWACYJNOŚCI, CYFRYZACJI LUB PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, A TAKŻE WZMACNIANIE PROGRAMÓW EDUKACJI LIDERÓW ŻYCIA PUBLICZNEGO I SPOŁECZNEGO, Z WYŁĄCZENIEM INWESTYCJI INFRASTRUKTURALNYCH.....	19
7. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE SENIORÓW, LUDZI MŁODYCH I OSÓB W NIEKORZYSTNEJ SYTUACJI.....	22
ZASADY KWALIFIKOWALNOŚCI.....	23
KOSZTY NIEKWALIFIKOWALNE.....	24
RACJONALNOŚĆ.....	25
BIBLIOGRAFIA.....	26

WSTĘP

Stowarzyszenie Dolina Pilicy jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem osób fizycznych i prawnych, o celach niezarobkowych, działającym jako Lokalna Grupa Działania (LGD) od 2006 r. Swoim obszarem obejmuje 15 gmin: Aleksandrów, Czerniewice, Lubochnia, Mniszków, Poświętne, Rzeczyca, Sławno, Tomaszów Mazowiecki, Wielgomłyny oraz miast i gmin: Drzewica, Inowódz, Przedbórz, Sulejów, Wolbórz, Opoczno.

Jednym z najważniejszych celów funkcjonowania Stowarzyszenia Dolina Pilicy jest budowanie i wzmacnianie kapitału społecznego obszaru objętego LSR, umacnianie więzi, które są oparte na wspólnej tożsamości, tradycji i kulturze. Najszerzej ujmując to poprawa jakości życia na obszarze LSR, zwiększenie włączenia społecznego oraz aktywizacja.

Dla obszaru Stowarzyszenia Dolina Pilicy, przy udziale społeczności lokalnej, została opracowana Lokalną Strategią Rozwoju (LSR) na lata 2023-2027. W opracowanej strategii określone zostały kierunki działań, na które Stowarzyszenie Dolina Pilicy ogłasza nabory i przyznaje dofinansowania dla operacji, które realizują założone w LSR cele oraz wpływają na osiągnięcie zakładanych wskaźników.

LSR dostępna jest na stronie internetowej www.dolinapilicy.pl w zakładce PS WPR 2023-2027.

Rodzaje operacji realizowanych w ramach LSR:

Konkursy – typ operacji w ramach wniosków składanych przez beneficjentów innych niż LGD i wybieranych przez organ decyzyjny (Radę LGD), a następnie przedkładanych do weryfikacji do Samorządu Województwa.

Projekty grantowe - to operacje, w ramach których LGD jako beneficjent powierza innym podmiotom (grantobiorcom) realizację grantów, zadań służących osiągnięciu celu projektu grantowego.

Projekty grantowe na przygotowanie koncepcji Smart Village – to działania mające na celu opracowanie inspirujących rozwiązań dla harmonijnego rozwoju w postaci koncepcji. Ich zadaniem jest tworzenie zrównoważonych, innowacyjnych i technologicznie zaawansowanych społeczności wiejskich, które odpowiadają na zidentyfikowane problemy i wyzwania lokalnych społeczności. Zgodnie z definicją Smart Village to wsie (społeczności lokalne, regiony), które wykorzystują technologie cyfrowe i innowacje w swoim codziennym życiu, poprawiając w ten sposób jego jakość, polepszając standard usług publicznych i lepiej wykorzystując zasoby lokalne.

Operacje własne – projekty realizowane przez LGD, które nie spotkały się z zainteresowaniem innych wnioskodawców.

W ramach budżetu LSR przewidziane zostały środki na:

1. Konkursy w zakresach:

- a) podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne,
- b) rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej
- c) rozwój gospodarstw agroturystycznych
- d) tworzenie zagród edukacyjnych
- e) poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej
- f) kształtowanie świadomości obywatelskiej

2. Projekty grantowe w zakresach:

- a) poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności

- b) kształtowanie świadomości obywatelskiej
- c) włączenie społeczne seniorów, ludzi młodych i osób w niekorzystnej sytuacji
- d) przygotowanie koncepcji inteligentnej wsi

3. Operacje własne w zakresie:

- a) kształtowanie świadomości obywatelskiej

II. DOFINANSOWANIE KROK PO KROKU

1. Bezpłatne wsparcie doradcze w LGD:

- a) zapoznaj się z broszurą i wstępnie zweryfikuj, czy Twój pomysł kwalifikuje się do otrzymania dofinansowania,
- b) umów się na bezpłatne doradztwo w LGD i skonsultuj swój pomysł na biznes/projekt.

2. Nabór wniosków o przyznanie pomocy:

- a) zapoznaj się z ogłoszeniem i wszystkimi dokumentami dotyczącymi naboru (w tym regulaminem doradztwa),
- b) przygotuj dokumentację aplikacyjną – możesz liczyć na wsparcie biura LGD, ale nie zrobimy tego za Ciebie,
- c) złóż kompletny wniosek wraz z wymaganymi załącznikami poprzez system IT w terminie wskazanym w ogłoszeniu.

SŁOWNICZEK POJĘĆ

ARiMR- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Beneficjent – podmiot, któremu przyznano pomoc

CDR – Centrum Doradztwa Rolniczego

Działalność rolnicza - działalność umożliwiającą przyczynianie się do dostarczania dóbr prywatnych i publicznych poprzez co najmniej jedno z poniższych działań:

a) wytwarzanie produktów rolnych obejmujące działania takie jak chów zwierząt lub uprawa, w tym w drodze użytkowania torfowisk - przy czym produkty rolne oznaczają produkty wymienione w załączniku I do TFUE, z wyjątkiem produktów rybołówstwa - a także bawełnę i zagajniki o krótkiej rotacji;

b) utrzymywanie użytków rolnych w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy, bez konieczności podejmowania działań przygotowawczych wykraczających poza użycie zwykłych metod rolniczych i zwykłego sprzętu rolniczego

Grantobiorca – podmiot, któremu LGD powierzyła grant

Grant - środki finansowe powierzone grantobiorcy przez LGD na podstawie umowy na realizację zadań służących osiągnięciu celu projektu grantowego

Inwestycja – nabycie składników majątkowych, w tym praw majątkowych (np. licencji, znaków towarowych, patentów), nadających się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone na potrzeby jednostki

Inwestycja infrastrukturalna – budowa, w tym odbudowa, rozbudowa, nadbudowa obiektu budowlanego w określonym miejscu oraz przebudowa w rozumieniu wykonania robót budowlanych, w wyniku których następuje zmiana parametrów użytkowych lub technicznych istniejącego obiektu budowlanego, z wyjątkiem charakterystycznych parametrów, jak: kubatura, powierzchnia zabudowy, wysokość, długość szerokość bądź liczba kondygnacji

Inwestycja produkcyjna – inwestycja realizowana w celu uzyskania zysku

JSFP – jednostki sektora finansów publicznych

Koncepcje inteligentnych wsi (konceptje Smart Villages) - oddolne koncepcje rozwoju obszarów wiejskich w skali mikro mające na celu wypracowanie lub wdrożenie efektywnych i niestandardowych rozwiązań miejscowych problemów dzięki innowacyjnemu podejściu

Koszty kwalifikowalne - koszty, które podlegają refundacji

LGD - Lokalna Grupa Działania (Stowarzyszenie Dolina Pilicy)

LSR - Lokalna Strategia Rozwoju

Ludzie młodzi - osoby, które w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy nie ukończyły 25 roku życia

Małe gospodarstwo rolne – gospodarstwo, którego powierzchnia jest mniejsza niż 11,42 ha dla województwa łódzkiego

Mikroprzedsiębiorstwo - przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 10 pracowników (w ujęciu średniorocznym) i którego roczny obrót lub roczna suma bilansowa nie przekracza 2 milionów EUR

Małe przedsiębiorstwo - przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 50 pracowników (w ujęciu średniorocznym) i którego roczny obrót lub roczna suma bilansowa nie przekracza 10 milionów EUR

Okres związania celem – okres po wypłacie pomocy, w trakcie którego beneficjent powinien utrzymać spełnianie warunków przyznania i wypłaty pomocy oraz realizować lub zrealizować określone zobowiązania w ramach danej interwencji PS WPR

Osoby w niekorzystnej sytuacji - osoby z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunowie, kobiety, rolnicy z małych gospodarstw lub osoby poszukujące zatrudnienia

Projekt grantowy – operacja, w ramach której LGD jako beneficjent powierza grantobiorcy grant na realizację zadania objętego tym grantem

Pozarolnicze funkcje gospodarstw rolnych – działalność prowadzona w małym gospodarstwie obok działalności rolniczej, wykorzystująca zasoby tego gospodarstwa

Refundacja - zwrot części lub całości poniesionych kosztów kwalifikowalnych

Rolnik - oznacza osobę fizyczną lub prawną bądź grupę osób fizycznych lub prawnych, bez względu na status prawny takiej grupy i jej członków w świetle prawa krajowego, których gospodarstwo jest położone na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej oraz które prowadzą działalność rolniczą

Seniorzy – osoby, które w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy ukończyły 60. rok życia

SW – Samorząd Województwa Łódzkiego

System IT - system teleinformatyczny ARiMR

System kategoryzacji Wiejskiej Bazy Noclegowej – ogólnopolski dobrowolny system podnoszenia jakości usług hotelarskich świadczonych w innych obiektach hotelarskich, wyróżniający podmioty regularnie prowadzące działalność turystyczną na obszarach wiejskich zgodnie z obowiązującymi przepisami

Wnioskodawca – podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy

Wypłata pomocy – płatność lub suma płatności z tytułu realizowania całej operacji, nie obejmuje zaliczki oraz wyprzedzającego finansowania

ZAKRES POMOCY

Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia Dolina Pilicy na lata 2023-2027 będzie realizowana w poniższych zakresach przy uwzględnieniu przypisanych im przedsięwzięć.

- 1. Rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki poprzez:**
 - a) podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, (Przedsięwzięcie 2.1. Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej w sferze komercyjnych usług),
 - b) rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej (Przedsięwzięcie 2.1. Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej w sferze komercyjnych usług).
- 2. Rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych w zakresie tworzenia lub rozwoju:**
 - a) gospodarstw agroturystycznych (Przedsięwzięcie 2.2 Innowacyjna oferta gospodarki doświadczeń oraz spędzania czasu wolnego),
 - b) zagród edukacyjnych (Przedsięwzięcie 2.2 Innowacyjna oferta gospodarki doświadczeń oraz spędzania czasu wolnego).
- 3. Poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności, z wyłączeniem inwestycji infrastrukturalnych oraz operacji w zakresach wymienionych w punktach 1-2** (Przedsięwzięcie 1.1. Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury publicznej oraz poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności).
- 4. Przygotowanie koncepcji inteligentnej wsi** (Przedsięwzięcie 1.4. Budowa oddolnych koncepcji rozwoju obszarów wiejskich (Smart Village)).
- 5. Poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej** (Przedsięwzięcie 1.1. Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury publicznej oraz poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności).
- 6. Kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno-spożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki, wsparcie rozwoju wiedzy i umiejętności w zakresie innowacyjności, cyfryzacji lub przedsiębiorczości, a także wzmacnianie programów edukacji liderów życia publicznego i społecznego, z wyłączeniem inwestycji infrastrukturalnych** (Przedsięwzięcie 1.2. Aktywizowanie mieszkańców poprzez organizacje i wspieranie inicjatyw oraz Przedsięwzięcie 1.5 Współdziałanie w partnerstwie).
- 7. Włączenie społeczne seniorów, ludzi młodych i osób w niekorzystnej sytuacji** (Przedsięwzięcie 1.1 Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury publicznej oraz poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności oraz Przedsięwzięcie 1.3. Inicjatywy integrujące i animujące ludzi młodych, seniorów oraz osoby w niekorzystnej sytuacji).

WYKLUCZENIA

Z pomocy wykluczone są operacje:

- obejmujące budowę lub modernizację:
 - ✓ dróg,
 - ✓ targowisk,
 - ✓ sieci wodno-kanalizacyjnych,
 - ✓ przydomowych oczyszczalni ścieków,
- dotyczące świadczenia usług dla rolnictwa.

KTO MOŻE UBIEGAĆ SIĘ O POMOC

O pomoc może ubiegać się wyłącznie podmiot posiadający numer EP (numer identyfikacyjny nadany w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności).

Wymóg ten dotyczy również GRANTOBIORCÓW!

Wnioskodawcy:

- osoby fizyczne, w tym wykonujące działalność gospodarczą,
- osoby prawne, w tym organizacje pozarządowe, jednostki sektora finansów publicznych, mikro- i małe przedsiębiorstwa lub LGD (w ramach projektów grantowych lub operacji własnych),
- jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną.

Suma pomocy dla jednego beneficjenta nie może przekroczyć 500 tys. zł
Limitu nie stosuje się do JSFP.

1. ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, W TYM ROZWÓJ **BIOGOSPODARKI LUB ZIELONEJ GOSPODARKI** **W SZCZEGÓLNOŚCI:**

a) PODEJMOWANIE POZAROLNICZEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ PRZEZ OSOBY FIZYCZNE

Przedsięwzięcie:

- 2.1. Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej w sferze komercyjnych usług

Wskaźnik do realizacji:

- Liczba operacji polegających na utworzeniu bądź rozwoju przedsiębiorstwa

Sposób realizacji:

- Konkurs

Forma pomocy:

- Ryczałt

Wysokość pomocy:

- Od 50 - 150 tys. zł

Intensywność wsparcia:

- Do 65% kosztów kwalifikowalnych

Wnioskodawcy:

- Osoby fizyczne (pełnoletnie – w dniu złożenia wniosku ukończone 18 lat)

Warunki kwalifikowalności podmiotowe:

- Pomoc przyznaje się jeżeli wnioskodawca co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy posiada miejsce zamieszkania na obszarze wiejskim objętym LSR.
- Wnioskodawca w okresie roku poprzedzającego złożenie wniosku o przyznanie pomocy nie wykonywał i nie wykonuje działalności gospodarczej, do której stosuje się przepisy ustawy Prawo przedsiębiorców.
- Wnioskodawcy nie została dotychczas przyznana oraz wypłacona pomoc w ramach PROW 2014-2020 na operację w ramach poddziałania 6.2 lub 6.4 lub 4.2 lub 19.2 w zakresie podejmowania działalności gospodarczej.
- Wnioskodawcy nie została dotychczas przyznana pomoc w ramach PS WPR na operację w zakresie tworzenia i rozwoju: działalności gospodarczej, gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych, gospodarstw opiekuńczych krótkich łańcuchów dostaw.

Warunki kwalifikowalności przedmiotowe:

- Przyczynianie się do realizacji LSR:
 - ✓ weryfikowane poprzez osiągnięcie zakładanych wskaźników;
 - ✓ rozumiane jako bezpośredni wpływ na realizację konkretnego przedsięwzięcia.
- Legalność – zgodność projektu operacji z przepisami prawa.
- Uzasadnienie ekonomiczne (uproszczony biznesplan).
- Operacja zakłada:

- ✓ podjęcie we własnym imieniu działalności gospodarczej do której stosuje się przepisy ustawy Prawo przedsiębiorców,
- ✓ zgłoszenie wnioskodawcy ubiegającego się o przyznanie pomocy do ubezpieczenia emerytalnego, rentowego i wypadkowego na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania tej działalności, jeżeli osoba ta nie jest objęta tym ubezpieczeniem lub społecznym ubezpieczeniem rolników,
- ✓ osiągnięcie co najmniej 30% docelowego zakładanego w biznesplanie wartościowego lub ilościowego poziomu sprzedaży produktów lub usług do dnia, w którym upłynie pełny rok obrotowy od dnia wypłaty pomocy.

Zobowiązania w okresie związania z celem:

- Beneficjent jest zobowiązany do:
 - ✓ utrzymania zrealizowanej inwestycji oraz prowadzenia tej działalności co najmniej w okresie 2 lat od dnia wypłaty pomocy (do okresu prowadzenia działalności, na którą została przyznana pomoc nie wlicza się terminów jej zawieszenia),
 - ✓ prowadzenia ewidencji odpowiednio świadczonych usług lub sprzedaży produktów,
 - ✓ bieżącego informowania o świadczonych usługach i ich zakresie lub asortymencie poprzez ogólnodostępne środki przekazu,
 - ✓ informowania SW o realizacji biznesplanu, w ramach operacji, na którą została udzielona pomoc na 3 miesiące przed upływem ostatniego roku okresu związania celem.

Informacje ogólne:

- W przypadku uzyskania wsparcia na podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej wnioskodawca może ubiegać się o wsparcie na rozwijane tej działalności nie wcześniej niż po upływie 2 lat od wypłaty płatności ostatecznej w ramach operacji realizowanej w ramach podejmowania działalności.
- Przewiduje się finansowanie kosztów szkoleniowych związanych ściśle z celem danej operacji, takich jak nabycie lub podwyższenie kwalifikacji, reorientacja zawodowa, koszty kursów specjalistycznych lub obejmujących wiedzę niezbędną do prowadzenia działalności gospodarczej np. podstawy księgowości.
- Wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej przysługuje tylko raz w okresie realizacji Planu Strategicznego.

b) ROZWIJANIE POZAROLNICZEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Przedsięwzięcie:

- 2.1. Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej w sferze komercyjnych usług

Wskaźnik do realizacji:

- Liczba operacji polegających na utworzeniu bądź rozwoju przedsiębiorstwa

Sposób realizacji:

- Konkurs

Forma pomocy:

- Refundacja

Wysokość pomocy:

- Od 50 - 500 tys. zł,

Intensywność wsparcia:

- Do 65% kosztów kwalifikowalnych

Wnioskodawcy:

- Mikro- lub małe przedsiębiorstwo

Warunki kwalifikowalności podmiotowe:

- Pomoc przyznaje się jeżeli wnioskodawca co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy posiada miejsce wykonywania działalności gospodarczej oznaczone adresem wpisanym w CEIDG na obszarze wiejskim objętym LSR.
- W okresie 3 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy wnioskodawca wykonywał łącznie co najmniej przez 365 dni działalność gospodarczą, do której stosuje się Prawo przedsiębiorców, oraz nadal wykonuje tę działalność.
- Wnioskodawcy nie została dotychczas przyznana oraz wypłacona pomoc w ramach PS WPR na operację w tym zakresie.
- Upłynęły co najmniej 2 lata od dnia wypłaty pomocy wnioskodawcy na operację w zakresie podjęcia działalności gospodarczej w ramach PS WPR.
- Upłynęły co najmniej 2 lata od dnia wypłaty wnioskodawcy płatności ostatecznej na podejmowanie lub prowadzenie lub rozwijanie działalności gospodarczej w ramach poddziałań 4.2, 6.2, 6.4 lub 19.2 PROW 2014-2020.

Warunki kwalifikowalności przedmiotowe:

- Powiązanie wnioskodawcy z obszarem objętym LSR.
- Przyczynianie się do realizacji LSR:
 - ✓ weryfikowane poprzez osiągnięcie zakładanych wskaźników;
 - ✓ rozumiane jako bezpośredni wpływ na realizację konkretnego przedsięwzięcia.
- Legalność – zgodność projektu operacji z przepisami prawa.
- Uzasadnienie ekonomiczne (uproszczony biznesplan).
- Minimum roczne doświadczenie w prowadzeniu działalności w tym zakresie.
- Operacja zakłada:
 - ✓ osiągnięcie co najmniej 30% docelowego zakładanego w biznesplanie ilościowego lub wartościowego poziomu sprzedaży produktów lub usług do dnia, w którym upłynie pełny rok obrachunkowy od dnia wypłaty pomocy.

Informacje ogólne:

- W przypadku uzyskania wsparcia na podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej wnioskodawca może ubiegać się o wsparcie na rozwój tej działalności nie wcześniej niż po upływie 2 lat od wypłaty płatności ostatecznej w ramach operacji realizowanej w ramach podejmowania działalności.
- Beneficjent jest zobowiązany do utrzymania zrealizowanej inwestycji oraz prowadzenia tej działalności do dnia upływu 3 lat od dnia wypłaty pomocy.
- Do okresu prowadzenia działalności nie wlicza się terminów jej zawieszenie.
- Przewiduje się finansowanie kosztów szkoleniowych związanych ściśle z celem danej operacji, takich jak nabycie lub podwyższenie kwalifikacji, reorientacja zawodowa, koszty kursów specjalistycznych lub obejmujących wiedzę niezbędną do prowadzenia działalności gospodarczej np. podstawy księgowość.
- Wsparcie na rozwijanie działalności gospodarczej przysługuje tylko raz w okresie realizacji Planu Strategicznego.

2. ROZWÓJ POZAROLNICZYCH FUNKCJI MAŁYCH GOSPODARSTW ROLNYCH W ZAKRESIE:

a) ROZWOJU GOSPODARSTW AGROTURYSTYCZNYCH

Zgodnie z przepisami (art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo przedsiębiorców) działalność rolnika w zakresie rozwoju gospodarstwa agroturystycznego nie podlega obowiązkowi podejmowania działalności gospodarczej.

Przedsięwzięcie

- 2.2 Innowacyjna oferta gospodarki doświadczeń oraz spędzania czasu wolnego

Wskaźnik do realizacji:

- Liczba operacji polegających na rozwoju gospodarstw agroturystycznych z gospodarką doświadczeń

Sposób realizacji:

- Konkurs

Forma pomocy:

- Refundacja

Wysokość pomocy:

- Od 50 tys. do 500 tys. zł

Intensywność wsparcia:

- Do 85% kosztów kwalifikowalnych

Wnioskodawcy:

- Osoba fizyczna będąca rolnikiem albo małżonkiem rolnika albo domownikiem z małego gospodarstwa rolnego

Warunki kwalifikowalności podmiotowe:

- Pomoc przyznaje się jeżeli:
 - ✓ wnioskodawca co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy posiada miejsce wykonywania działalności w ramach pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych na obszarze wiejskim objętym LSR;
 - ✓ wnioskodawca wykaże, iż w okresie 3 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy, wykonywał łącznie co najmniej przez 365 dni działalność, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo przedsiębiorców tj. dot. wynajmowania pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczenia w gospodarstwach rolnych innych usług związanych z pobytem turystów, potwierdzoną wpisem do gminnej ewidencji innych obiektów hotelowych;
 - ✓ wnioskodawcy nie została dotychczas przyznana pomoc na rozwój gospodarstwa agroturystycznego;
 - ✓ upłynęło co najmniej 2 lata od dnia wypłaty pomocy na operację na utworzenie gospodarstwa agroturystycznego.

Warunki kwalifikowalności przedmiotowe:

- Powiązanie wnioskodawcy z obszarem objętym LSR.
- Przyczynianie się do realizacji LSR:

- ✓ weryfikowane poprzez osiągnięcie zakładanych wskaźników
- ✓ rozumiane jako bezpośredni wpływ na realizację konkretnego przedsięwzięcia,
- Legalność – zgodność projektu operacji z przepisami prawa.
- Uzasadnienie ekonomiczne (uproszczony biznesplan).
- Określenie standardu świadczonych usług oraz przedłożenie planu rozwoju tej działalności uwzględniającego m.in. rozszerzenie zakresu świadczonych usług lub podniesienie standardu świadczonych usług.
- Minimum roczne doświadczenie w prowadzeniu działalności w tym zakresie.
- Wnioskodawca deklaruje przystąpienie do lokalnej, regionalnej lub ogólnopolskiej organizacji zrzeszającej kwaterodawców wiejskich nie później niż w dniu złożenia wniosku o płatność.
- Pomoc przyznaje się jeżeli operacja:
 - ✓ zakłada realizację koncepcji wdrożenia systemu kategoryzacji Wiejskiej Bazy Noclegowej (WBN), poprzez podwyższenie lub poszerzenie zakresu jakości świadczonych usług związanych z pobytem turystów;
 - ✓ jest inwestycją polegającą na dostosowaniu małego gospodarstwa rolnego do rozszerzonej oferty innych usług związanych z pobytem turystów, świadczonych przez rolnika w małym gospodarstwie rolnym lub modernizacji tego gospodarstwa agroturystycznego w celu podniesienia standardu lub poszerzenia świadczonych w nim usług związanych z pobytem turystów;
 - ✓ nie obejmuje kosztów inwestycji w produkcję rolniczą lub przetwórczą.

Dodatkowe warunki wypłaty pomocy:

- Płatność ostateczną wypłaca się, jeżeli beneficjent:
 - ✓ realizuje koncepcję wdrożenia systemu kategoryzacji WBN tj. poddał obiekt kategoryzacji WBN oraz uzyskał zakładaną kategorię, certyfikat i tablicę rekomendacyjną, którą umieścił w widocznym miejscu;
 - ✓ udokumentował przystąpienie do lokalnej, regionalnej lub ogólnopolskiej organizacji zrzeszającej kwaterodawców wiejskich.

Informacje ogólne:

- Beneficjent jest zobowiązany do utrzymania zrealizowanej inwestycji oraz prowadzenia działalności, na którą została przyznana pomoc w okresie 5 lat od dnia wypłaty pomocy.
- Do okresu prowadzenia działalności nie wlicza się terminów jej zawieszenia.
- Beneficjent w okresie związania z celem zobowiązuje się do:
 - ✓ kontynuowania członkostwa w lokalnej, regionalnej lub ogólnopolskiej organizacji zrzeszającej kwaterodawców wiejskich;
 - ✓ poddania się inspekcjom kontrolnym prowadzonym przez Polską Federację Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”.
- Wsparcie na rozwój gospodarstwa agroturystycznego przysługuje tylko raz w okresie realizacji Planu Strategicznego.
- Szczegóły dot. kategoryzacji znajdują się na stronie <https://agroturystyka.pl/kategoryzacja>

b) TWORZENIE ZAGRÓD EDUKACYJNYCH

Przedsięwzięcie

- 2.2 Innowacyjna oferta gospodarki doświadczeń oraz spędzania czasu wolnego

Wskaźnik do realizacji:

- Liczba operacji polegających na utworzeniu zagród edukacyjnych z gospodarką doświadczeń

Sposób realizacji:

- Konkurs

Forma pomocy:

- Ryczałt

Wysokość pomocy:

- Od 50 tys. do 150 tys. zł

Intensywność wsparcia:

- Do 85% kosztów kwalifikowalnych

Wnioskodawca:

- Osoba fizyczna będąca rolnikiem albo małżonkiem rolnika albo domownikiem z małego gospodarstwa rolnego

Warunki kwalifikowalności podmiotowe:

- Pomoc przyznaje się jeżeli:
 - ✓ wnioskodawca co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy posiada miejsce zamieszkania na obszarze wiejskim objętym LSR;
 - ✓ wnioskodawcy nie została dotychczas przyznana pomoc w ramach PS WPR na działalność tego samego rodzaju w zakresach tworzenia lub rozwoju gospodarstwa agroturystycznego, zagrody edukacyjnej, gospodarstwa opiekuńczego, w ramach PS WPR.

Warunki kwalifikowalności przedmiotowe:

- Powiązanie wnioskodawcy z obszarem objętym LSR.
- Przyczynianie się do realizacji LSR:
 - ✓ weryfikowane poprzez osiągnięcie zakładanych wskaźników
 - ✓ rozumiane jako bezpośredni wpływ na realizację konkretnego przedsięwzięcia.
- Legalność – zgodność projektu operacji z przepisami prawa.
- Uzasadnienie ekonomiczne (uproszczony biznesplan).
- Przystąpienie do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych (OSZE) prowadzonej przez CDR O/Kraków nie później niż w dniu złożenia wniosku o płatność.
- Pomoc przyznaje się jeżeli:
 - ✓ operacja jest inwestycją polegającą na dostosowaniu małego gospodarstwa rolnego do świadczenia usług edukacyjnych zgodnie ze standardami OSZE;
 - ✓ operacja zakłada realizację przynajmniej dwóch celów edukacyjnych, o których mowa w standardach OSZE;
 - ✓ operacja uzyskała pozytywną rekomendację właściwego terytorialnie przedstawiciela ODR – wojewódzkiego koordynatora OSZE pod kątem spójności ze standardami OSZE;
 - ✓ operacja nie obejmuje kosztów inwestycji w produkcję rolniczą lub przetwórczą.
 - ✓ Wnioskodawca przewiduje przystąpienie do OSZE prowadzonej przez CDR O/Kraków nie później niż w dniu złożenia wniosku o płatność.

Dodatkowe warunki wypłaty pomocy:

- Płatność ostateczną wypłaca się, jeżeli beneficjent:
 - ✓ dokonał zgłoszenia do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej;
 - ✓ udokumentował przystąpienie do OSZE prowadzonej przez CDR O/Kraków nie później niż w dniu złożenia WOP.

Informacje ogólne:

- Beneficjent jest zobowiązany do utrzymania zrealizowanej inwestycji oraz prowadzenia działalności, na którą została przyznana pomoc w okresie nie krótszym niż 3 lata od dnia

- wypłaty pomocy.
- Do okresu prowadzenia działalności nie wlicza się terminów jej zawieszenia.
- Beneficjent w okresie związania z celem zobowiązuje się do:
 - ✓ realizacji wybranych celów edukacyjnych, o których mowa w standardach OSZE,
 - ✓ Kontynuowania członkostwa w OSZE prowadzonej przez CDR O/Kraków;
- Wsparcie na utworzenie zagrody edukacyjnej przysługuje tylko raz w okresie realizacji Planu Strategicznego.

Standardy Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych

Zgodnie z koncepcją zatwierdzoną przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w listopadzie 2011 roku oraz wdrażaną przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, Oddział w Krakowie (CDR O/Kraków), „Zagroda edukacyjna” to obiekt:

- zlokalizowany na obszarach wiejskich,
- prowadzony przez mieszkańca wsi prowadzącego gospodarstwo rolne, w którym prowadzona jest działalność rolnicza,
- przyjmujący dzieci i młodzież w ramach programów szkolnych i aktywności pozaszkolnej,
- posiadający i prezentujący zwierzęta gospodarskie albo uprawy rolnicze,
- realizujący przynajmniej dwa cele edukacyjne spośród niżej wymienionych:
 - ✓ edukacja w zakresie produkcji roślinnej,
 - ✓ edukacja w zakresie produkcji zwierzęcej,
 - ✓ edukacja w zakresie przetwórstwa płodów rolnych,
 - ✓ edukacja w zakresie świadomości ekologicznej i konsumenckiej,
 - ✓ edukacja w zakresie dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycyjnych zawodów, rękodzieła i twórczości ludowej.

Obiekt powinien posiadać zwierzęta gospodarskie lub uprawy rolnicze przeznaczone do prezentacji dla grup dzieci i młodzieży przyjmowanych w ramach programów szkolnych i pozaszkolnych lub udostępniane jako atrakcja turystyczna dla rodzin z dziećmi i dorosłych podróżujących indywidualnie.

Minimalnym obligatoryjnym warunkiem technicznym jest posiadanie zadaszzonego miejsca do prowadzenia zajęć i udostępnienie toalet dla uczestników zajęć oraz spełnienie określonych prawem warunków bezpieczeństwa.

3. POPRAWA DOSTĘPU DO USŁUG DLA LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI, Z WYŁĄCZENIEM INWESTYCJI INFRASTRUKTURALNYCH ORAZ OPERACJI W ZAKRESIE ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, W TYM ROZWÓJ BIOGOSPODARKI LUB ZIELONEJ GOSPODARKI ORAZ ROZWÓJ POZAROLNICZYCH FUNKCJI MAŁYCH GOSPODARSTW ROLNYCH

Przedsięwzięcie

- 1.1. Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury publicznej oraz poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności;

Wskaźnik do realizacji:

- Liczba doposażonych podmiotów w celu zwiększenia dostępu do usług dla lokalnych społeczności

Sposób realizacji:

- Grant

Forma pomocy:

- Refundacja z możliwością uzyskania zaliczki 80% kosztów kwalifikowalnych, po podpisaniu umowy

Wysokość pomocy:

- Od 10 tys. zł do 50 tys. zł

Intensywność wsparcia:

- 100% kosztów kwalifikowalnych

Wnioskodawcy:

- Organizacje pozarządowe (w tym jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną).

Warunki kwalifikowalności podmiotowe:

- Pomoc przyznaje się jeżeli grantobiorca co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy posiada siedzibę lub oddział na obszarze wiejskim objętym LSR.

Warunki kwalifikowalności przedmiotowe:

- Powiązanie grantobiorcy z obszarem objętym LSR.
- Przyczynianie się do realizacji LSR:
 - ✓ weryfikowane poprzez osiągnięcie zakładanych wskaźników;
 - ✓ rozumiane jako bezpośredni wpływ na realizację konkretnego przedsięwzięcia,
- Legalność – zgodność projektu operacji z przepisami prawa.
- Planowane efekty operacji będą:
 - ✓ ogólnodostępne i niekomercyjne lub obejmują obiekty użyteczności publicznej;
 - ✓ służyły zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej.

Informacje ogólne:

- Grantobiorca zobowiązuje się utrzymać zrealizowaną inwestycję co najmniej w okresie 5 lat - okres liczonych od dnia płatności końcowej projektu grantowego na rzecz LGD.

4. PRZYGOTOWANIE KONCEPCJI INTELIGENTNEJ WSI (SV)

Zakres wsparcia koncepcji inteligentnej wsi jest dostosowany do potrzeb zdiagnozowanych w LSR, obejmujący wsparcie operacji realizowanych przez beneficjentów w ramach oddolnych koncepcji inteligentnych wsi, obejmujących obszary wiejskie oraz mających na celu wypracowanie efektywnych i niestandardowych rozwiązań miejscowych problemów dzięki innowacyjnemu podejściu.

Przedsięwzięcie:

- 1.4. Budowa oddolnych koncepcji rozwoju obszarów wiejskich (Smart Village)

Wskaźnik do realizacji:

- Liczba podmiotów przygotowujących koncepcje Smart Village

Sposób realizacji:

- Grant

Forma pomocy:

- Koszt jednostkowy

Wysokość pomocy:

- 4 tys. zł

Wnioskodawcy:

- Osoby fizyczne.
- Osoby prawne, w tym organizacje pozarządowe, jednostki sektora finansów publicznych, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną.

Warunki kwalifikowalności podmiotowe:

- Pomoc przyznaje się jeżeli grantobiorca co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy posiada miejsce zamieszkania, siedzibę lub oddział na obszarze wiejskim objętym LSR.

Warunki kwalifikowalności przedmiotowe:

- Powiązanie grantobiorcy z obszarem objętym LSR.
- Przyczynianie się do realizacji LSR:
 - ✓ weryfikowane poprzez osiągnięcie zakładanych wskaźników;
 - ✓ rozumiane jako bezpośredni wpływ na realizację konkretnego przedsięwzięcia.
- Legalność – zgodność projektu operacji z przepisami prawa.

Koncepcja przewiduje:

- objęcie obszaru zamieszkanego przez nie więcej niż 20 tys. mieszkańców, który nie jest objęty inną koncepcją SV, przy czym liczbę mieszkańców określa się na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok, w którym ogłoszono konkurs na wybór grantobiorców na podstawie wyników informacji statystycznych ogłaszanych, udostępnianych lub rozpowszechnionych zgodnie z przepisami o statystyce publicznej,
- uwzględnienie użycia technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych lub lepszego wykorzystania wiedzy,
- korzyści dla lokalnej społeczności, w szczególności w zakresie poprawy jakości życia, podniesienia jakości usług lokalnych lub bezpieczeństwa, poszanowania środowiska i klimatu lub rozwiązywania problemów dotyczących niedoinwestowania, starzejącego się społeczeństwa, wyludnienia, niewystarczającej liczby miejsc pracy lub przepaści cyfrowej,
- jej realizację w partnerstwie co najmniej z jednym podmiotem z obszaru nią objętego,
- zapewnienie udziału różnych podmiotów z obszaru nią objętego w procesie jej opracowania, w tym przeprowadzenie konsultacji z lokalną społecznością,
- brak sprzeczności z innymi dokumentami strategicznymi dla obszaru nią objętego, w szczególności z LSR.

Koncepcja zawiera w szczególności:

- opis procesu opracowania koncepcji, w tym przeprowadzenia ze społecznością konsultacji wyników prac partnerstwa,
- uproszczoną analizę słabych i mocnych stron (SWOT) obszaru objętego tą koncepcją,
- plan włączenia społeczności w późniejszą ewentualną realizację tej koncepcji, z uwzględnieniem roli sołtysa lub rady sołectkiej w tym procesie,
- listę projektów, które składać się będą na realizację tej koncepcji, uwzględniających komponent cyfrowy lub środowiskowy lub klimatyczny.

5. POPRAWA DOSTĘPU DO MAŁEJ INFRASTRUKTURY PUBLICZNEJ

Przedsięwzięcie:

- 1.1. Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury publicznej oraz poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności

Wskaźnik do realizacji:

- Liczba utworzonych/dostosowanych/doposażonych obiektów ogólnodostępnej infrastruktury publicznej, służących włączeniu społecznemu seniorów, ludzi młodych lub osób w niekorzystnej sytuacji

Sposób realizacji:

- Konkurs

Forma pomocy:

- Refundacja

Wysokość pomocy:

- Od 50 tys. do 500 tys. zł

Intensywność wsparcia:

- Do 75% kosztów kwalifikowalnych z czego pomoc finansowana z EFRROW wynosi maksymalnie 55% kosztów kwalifikowalnych, a pozostałe 20% kosztów kwalifikowalnych ze środków budżetu państwa

Wnioskodawcy:

- JSFP

Warunki kwalifikowalności podmiotowe:

- Wnioskodawca co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy posiada siedzibę lub oddział na obszarze wiejskim objętym LSR

Warunki kwalifikowalności przedmiotowe:

- Powiązanie wnioskodawcy z obszarem objętym LSR.
- Przyczynianie się do realizacji LSR:
 - ✓ weryfikowane poprzez osiągnięcie zakładanych wskaźników;
 - ✓ rozumiane jako bezpośredni wpływ na realizację konkretnego przedsięwzięcia.
- Legalność – zgodność projektu operacji z przepisami prawa.
- Koszty całkowite nie przekraczają 1 mln euro.
- Pomoc przyznaje się, jeżeli operacja służy zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej.
- Infrastruktura będąca efektem tej inwestycji musi być ogólnodostępna i niekomercyjna lub obejmuje obiekty użyteczności publicznej

Informacje ogólne:

- Beneficjent realizujący operacje w zakresie inwestycji w infrastrukturę zobowiązuje się do zapewnienia trwałości inwestycji co najmniej w okresie 5 lat od dnia wypłaty pomocy.

6. KSZTAŁTOWANIE ŚWIADOMOŚCI OBYWATELSKIEJ O ZNACZENIU ZRÓWNOWAŻONEGO ROLNICTWA, GOSPODARKI ROLNO-SPOŻYWCZEJ, ZIELONEJ GOSPODARKI, BIOGOSPODARKI, WSPARCIE ROZWOJU WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI W ZAKRESIE INNOWACYJNOŚCI, CYFRYZACJI LUB PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, A TAKŻE WZMACNIANIE PROGRAMÓW EDUKACJI LIDERÓW ŻYCIA PUBLICZNEGO I SPOŁECZNEGO, Z WYŁĄCZENIEM INWESTYCJI INFRASTRUKTURALNYCH

Przedsięwzięcie:

- 1.2 Aktywizowanie mieszkańców poprzez organizacje i wspieranie inicjatyw

Wskaźnik do realizacji:

- Liczba podjętych inicjatyw

Sposób realizacji:

- Konkurs (operacja własna w sytuacji kiedy nie będzie zainteresowania realizacją projektów w tym zakresie)

Sposób realizacji:

Grant

Forma pomocy:

- Refundacja

Forma pomocy:

- Refundacja z możliwością uzyskania zaliczki 80% kosztów kwalifikowalnych, po podpisaniu umowy

Wysokość pomocy:

- Od 50 tys. do 500 tys. zł

Wysokość pomocy:

Od 10 tys. zł do 50 tys. zł

Intensywność wsparcia:

- Do 100% kosztów kwalifikowalnych

Intensywność wsparcia:

- 100% kosztów kwalifikowalnych

Wnioskodawcy:

- Osoby fizyczne.
- Organizacje pozarządowe (w tym jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną).
- LGD.

Wnioskodawcy:

- Osoby fizyczne.
- Organizacje pozarządowe (w tym jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną).

Warunki kwalifikowalności podmiotowe:

- Wnioskodawca będący osobą fizyczną co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenie wniosku posiada miejsce zamieszkania na obszarze wiejskim objętym LSR;
- Wnioskodawca co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy posiada siedzibę lub oddział na obszarze wiejskim objętym LSR.

Warunki kwalifikowalności przedmiotowe:

- Powiązanie wnioskodawcy z obszarem objętym LSR.
- Przyczynianie się do realizacji LSR:
 - ✓ weryfikowane poprzez osiągnięcie zakładanych wskaźników;
 - ✓ rozumiane jako bezpośredni wpływ na realizację konkretnego przedsięwzięcia.
- Legalność – zgodność projektu operacji z przepisami prawa.
- Pomoc przyznaje się jeżeli:
 - ✓ Operacja dotyczy co najmniej jednego z obszarów: zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno-spożywczej, zielonej gospodarki lub biogospodarki, wsparcia rozwoju wiedzy i umiejętności w zakresie innowacyjności, cyfryzacji lub przedsiębiorczości, wzmocnienia programów edukacji liderów życia publicznego lub społecznego;
 - ✓ nie obejmuje inwestycji infrastrukturalnych.

Przedsięwzięcie:

- 1.5 Współdziałanie w partnerstwie

Wskaźnik do realizacji:

- Liczba projektów partnerskich ukierunkowanych na aktywizację mieszkańców i poznanie dobrych praktyk

Sposób realizacji:

- Konkurs

Forma pomocy:

- Refundacja

Wysokość pomocy:

- Od 50 tys. zł do 500 tys. zł

Intensywność wsparcia:

- Do 100% kosztów kwalifikowalnych

Wnioskodawcy:

- Osoby fizyczne.
- Organizacje pozarządowe (w tym jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną).

Warunki kwalifikowalności podmiotowe:

- Wnioskodawca będący osobą fizyczną co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenie wniosku posiada miejsce zamieszkania na obszarze wiejskim objętym LSR;
- Wnioskodawca co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy posiada siedzibę lub oddział na obszarze wiejskim objętym LSR;
- Pomocy nie przyznaje się gdy w skład partnerstwa wchodzi partner, który otrzymał pomoc albo ubiega się o przyznanie pomocy na tę samą operację.

Warunki kwalifikowalności przedmiotowe:

- Powiązanie wnioskodawcy z obszarem objętym LSR.
- Przyczynianie się do realizacji LSR:
 - ✓ weryfikowane poprzez osiągnięcie zakładanych wskaźników;
 - ✓ rozumiane jako bezpośredni wpływ na realizację konkretnego przedsięwzięcia.
- Legalność – zgodność projektu operacji z przepisami prawa.

- Pomoc przyznaje się jeżeli:
 - ✓ Operacja dotyczy co najmniej jednego z obszarów: zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno-spożywczej, zielonej gospodarki lub biogospodarki, wsparcia rozwoju wiedzy i umiejętności w zakresie innowacyjności, cyfryzacji lub przedsiębiorczości, wzmocnienia programów edukacji liderów życia publicznego lub społecznego;
 - ✓ nie obejmuje inwestycji infrastrukturalnych;
 - ✓ operacja realizowana jest w ramach jednego zakresu wsparcia;
 - ✓ wszyscy wnioskodawcy spełniają warunki podmiotowe przyznania pomocy na operację z tego zakresu wsparcia;
 - ✓ wnioskodawca przedłożył umowę partnerstwa¹;
 - ✓ wnioskodawca wykazał pozytywną różnicę w efektach realizacji operacji samodzielnie oraz efektach realizacji operacji z partnerem/partnerami.

Informacje ogólne:

- Do zadań partnera wiodącego należy:
 - ✓ wykonywanie czynności w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy, w tym złożenie WOPP, udzielanie wyjaśnień, składanie uzupełnień do wniosku;
 - ✓ wykonywanie czynności w toku postępowania w sprawie wypłaty pomocy, w tym złożenie WOP, udzielanie wyjaśnień, składanie uzupełnień do wniosku;
 - ✓ przekazanie otrzymanej pomocy pozostałym partnerom w wysokości wynikającej z postanowień umowy partnerstwa;
 - ✓ przechowywanie dokumentów w okresie związania celem operacji;
 - ✓ reprezentowanie partnerstwa w ramach kontroli prowadzonych przez uprawnione podmioty.
- Beneficjenci zobowiązują się do niedokonywania zmian w składzie partnerstwa bez zgody SW w okresie realizacji operacji oraz okresie związania z celem;
- Zobowiązania beneficjentów będących podmiotami wchodzącymi w skład partnerstwa określone w umowie partnerstwa są zobowiązaniami solidarnymi.

¹ Umowa partnerstwa jest umową cywilno-prawną, która zawiera:

- 1) cel utworzenia partnerstwa;
- 2) wskazanie partnera wiodącego oraz wszystkich partnerów obejmujące nadane im numery EP;
- 3) opis realizacji operacji realizowanej w partnerstwie;
- 4) wyliczenie odpowiednio zadań/operacji objętych umową partnerstwa ze wskazaniem, który partner jest odpowiedzialny za dane zadanie/operację
- 5) zasady ponoszenia odpowiedzialności przez partnerów z tytułu realizowanych zadań/operacji;
- 6) sposób podejmowania decyzji wewnątrz partnerstwa;
- 7) postanowienia dotyczące sposobu realizacji celu umowy w przypadku wycofania się partnera/ów;
- 8) zobowiązanie partnerów do upoważnienia partnera wiodącego do wykonywania czynności w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy;
- 9) postanowienia dotyczące sposobu podziału wypłaconej pomocy pomiędzy partnerów (procentowy, wg zakresu zadań do wykonania, itp.) oraz sposobu przekazania tej pomocy przez partnera wiodącego pozostałym partnerom;
- 10) postanowienia dotyczące sposobu wniesienia zabezpieczenia wykonania zobowiązań umowy o przyznaniu pomocy;
- 11) postanowienia dotyczące solidarnej odpowiedzialności finansowej za zrealizowanie operacji;
- 12) zasady podziału praw nabytych w trakcie realizacji operacji pomiędzy partnerów.

7. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE SENIORÓW, LUDZI MŁODYCH I OSÓB W NIEKORZYSTNEJ SYTUACJI

Przedsięwzięcie:

- 1.1 Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury publicznej oraz poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności

Wskaźnik do realizacji:

- Liczba utworzonych/ dostosowanych/doposażonych obiektów ogólnodostępnej infrastruktury publicznej, służących włączeniu społecznemu seniorów, ludzi młodych lub osób w niekorzystnej sytuacji

Sposób realizacji:

- Granty

Forma pomocy:

- Refundacja z możliwością uzyskania zaliczki 80% kosztów kwalifikowalnych, po podpisaniu umowy

Wysokość pomocy:

- Od 10 tys. do 50 tys. zł

Intensywność wsparcia:

- 100% kosztów kwalifikowalnych

Wnioskodawcy:

- Organizacje pozarządowe

Warunki kwalifikowalności podmiotowe:

- Wnioskodawca co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy posiada siedzibę lub oddział na obszarze wiejskim objętym LSR;

Warunki kwalifikowalności przedmiotowe:

- Powiązanie wnioskodawcy z obszarem objętym LSR,
- Przyczynianie się do realizacji LSR:
 - ✓ weryfikowane poprzez osiągnięcie zakładanych wskaźników
 - ✓ rozumiane jako bezpośredni wpływ na realizację konkretnego przedsięwzięcia,
- Legalność – zgodność projektu operacji z przepisami prawa.
- Pomoc na operację inwestycyjną przyznaje się podmiotom świadczącym usługi na rzecz grup osób wymagających włączenia w ramach swoich zadań statutowych albo ustawowych, w szczególności organizacjom pozarządowym.
- Pomoc przyznaje się jeżeli operacja nie jest realizowana w ramach działalności gospodarczej, do której stosuje się ustawę Prawo przedsiębiorców.

Przedsięwzięcie:

- 1.3. Inicjatywy integrujące i animujące ludzi młodych, seniorów oraz osoby w niekorzystnej sytuacji

Wskaźnik do realizacji:

- Liczba wydarzeń integrujących i animujących ludzi młodych oraz osoby w niekorzystnej sytuacji;

Wskaźnik do realizacji:

- Liczba wydarzeń w zakresie włączenia społecznego, cyfrowego seniorów oraz osób w niekorzystnej sytuacji.

Sposób realizacji:

- Granty

Forma pomocy:

- Refundacja z możliwością uzyskania zaliczki 80% kosztów kwalifikowalnych, po podpisaniu umowy

Wysokość pomocy:

- Od 10 tys. do 50 tys. zł

Wnioskodawcy:

- Organizacje pozarządowe (w tym jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną).

Warunki kwalifikowalności podmiotowe:

- Wnioskodawca co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy posiada siedzibę lub oddział na obszarze wiejskim objętym LSR;

Warunki kwalifikowalności przedmiotowe:

- Powiązanie wnioskodawcy z obszarem objętym LSR,
- Przyczynianie się do realizacji LSR:
 - ✓ weryfikowane poprzez osiągnięcie zakładanych wskaźników
 - ✓ rozumiane jako bezpośredni wpływ na realizację konkretnego przedsięwzięcia,
- Legalność – zgodność projektu operacji z przepisami prawa.
- Pomoc przyznaje się jeżeli operacja nie jest realizowana w ramach działalności gospodarczej, do której stosuje się ustawę Prawo przedsiębiorców.

ZASADY KWALIFIKOWALNOŚCI

1. W zakresie inwestycji w formie dotacji do kosztów kwalifikowalnych zalicza się w szczególności koszty:
 - a) transportu do miejsca realizacji operacji materiałów służących realizacji operacji oraz maszyn i urządzeń objętych operacją, a także koszty montażu;
 - b) rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki pod warunkiem, że rozbiórka jest niezbędna w celu realizacji operacji.
2. Do kosztów ogólnych zalicza się w szczególności koszty:
 - 1) przygotowania dokumentacji technicznej operacji, w tym:
 - a) kosztorysów inwestorskich,
 - b) projektów budowlanych,
 - c) wypisów i wyrysów z ewidencji gruntów i budynków,
 - d) projektu OZE (odnawialne źródła energii) i termomodernizacji,
 - e) audytu energetycznego,
 - 2) sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego,
 - 3) związane z kierowaniem robotami budowlanymi.
3. W przypadku gdy pomoc dotyczy zakupu nowych pojazdów, nowym pojazdem, zgodnie z przepisami prawa o ruchu drogowym, jest pojazd fabrycznie nowy, który nie był zarejestrowany.
4. Nie są wspierane inwestycje/operacje, które zostały fizycznie ukończone lub w pełni zrealizowane przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy, o ile wytyczne szczegółowe nie stanowią inaczej.
5. Nie są wspierane operacje/inwestycje, które mają charakter odtworzeniowy.

6. W przypadku nieuwzględnienia w oddzielnym systemie rachunkowości zdarzenia powodującego poniesienie kosztów albo gdy do jego identyfikacji nie wykorzystano odpowiedniego kodu rachunkowego w przypadku operacji finansowanych w formie płatności ryczałtowych kwotą pomocy przysługującą do wypłaty pomniejsza się o 10%.

KOSZTY NIEKWALIFIKOWALNE

- I. W zakresie operacji obejmujących inwestycje finansowanych z EFRROW, za niekwalifikowalne uznaje się:
 1. koszty poniesione przed dniem, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy, a w przypadku kosztów ogólnych – przed dniem 1 stycznia 2023 r.;
 2. koszty ogólne związane z operacją w części przekraczającej 10% pozostałych kosztów kwalifikowalnych operacji;
 3. koszty remontu budynków lub budowli, jeśli nie jest on połączony z ich modernizacją;
 4. koszty zakupu nieruchomości;
 5. koszty zakładania sadów i plantacji wieloletnich oraz wymiany w nich nasadzeń;
 6. koszty leasingu zwrotnego oraz dodatkowe koszty związane z umową leasingu, takie jak marża finansującego i ubezpieczenie;
 7. podatek od wartości dodanej (VAT):
 - a) w przypadku wnioskodawcy będącego rolnikiem uznaje się, że VAT jest kosztem niekwalifikowalnym,
 - b) w przypadku wnioskodawcy będącego osobą fizyczną, osobą prawną (w tym również jednostką sektora finansów publicznych) lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej niebędącego rolnikiem – VAT jest kosztem niekwalifikowalnym, z wyjątkiem przypadków gdy nie podlega on odzyskaniu na podstawie krajowych przepisów o podatku VAT;
 8. koszty zakupu używanych maszyn, urządzeń, wyposażenia, w tym również ich instalacji z wyłączeniem eksponatów w ramach operacji dotyczących dziedzictwa kulturowego;
 9. koszty zakupu zwierząt, roślin jednorocznych i ich sadzenia;
 10. koszty zakupu samochodów osobowych;
 11. koszty rozbudowy infrastruktury sieci 5G i sieci światłowodowej;
 12. koszty inwestycji w nawodnienia w gospodarstwie rolnym oraz związane z tym koszty budowy ujęć wody;
 13. koszty zakupu kotłów do spalania słomy;
 14. koszty inwestycji mających na celu dostosowanie do norm lub wymogów unijnych, z wyjątkiem inwestycji wspieranych na zasadach określonych w art. 73 ust. 5 rozporządzenia 2021/2115.
 15. koszty sporządzenia wniosku o przyznanie pomocy i wniosku o płatność;
- II. Podatek VAT może być kwalifikowalny, gdy brak jest prawnej możliwości odzyskania podatku VAT zgodnie z przepisami prawa krajowego. Oznacza to, iż zapłacony podatek VAT może być uznany za koszt kwalifikowalny wyłącznie wówczas, gdy beneficjentowi zgodnie z obowiązującym prawodawstwem krajowym nie przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub do ubiegania się o zwrot podatku VAT. Posiadanie wyżej wymienionego prawa (potencjalnej prawnej możliwości) wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpił, np. ze względu na niepodjęcie przez podmiot czynności zmierzających do realizacji tego prawa.
- III. Sprawdzenie statusu podatnika VAT powinno być przeprowadzone podczas weryfikacji wniosku o płatność w oparciu o udostępnioną przez Ministerstwo Finansów bazę podatników VAT. Obowiązek dostarczenia interpretacji indywidualnej dotyczy tylko podmiotów, które będą występować w ww. bazie, a do kosztów kwalifikowalnych operacji włączyły podatek VAT. Ww. interpretacja wiąże się z uzyskaniem informacji, czy podmiot ma możliwość odliczenia podatku VAT w związku z działalnością, na którą otrzyma wsparcie.

RACJONALNOŚĆ

1. Pomoc przyznaje się na operację uzasadnioną pod względem racjonalności jej kosztów kwalifikowalnych/inwestycji zaplanowanych do zrealizowania. Operacja musi być możliwa do wykonania, uzasadniona oraz dostosowana z punktu widzenia celu, zakresu i zakładanych jej rezultatów. Ocenę racjonalności należy przeprowadzić adekwatnie do rodzaju/specyfiki interwencji, a jej zakres powinien obejmować wszystkie bądź wybrane z poniższych aspektów:
 - a) uzasadnienie ekonomiczne kosztów/inwestycji, czyli ocenę, w jaki sposób zakres rzeczowy wskazany we wniosku o przyznanie pomocy lub wniosku o płatność przyczyni się do osiągnięcia celu operacji lub wzrostu efektywności ekonomicznej przedsiębiorstwa/gospodarstwa rolnego wnioskodawcy (wzrost przychodów, usprawnienie procesów produkcji, ograniczenie kosztów);
 - b) racjonalność technologiczną – sprawdzenie, czy wspierane inwestycje w szczególności:
 - ✓ nie mają charakteru inwestycji odtworzeniowej,
 - ✓ są uzasadnione ze względu na komplementarność technologiczną,
 - ✓ są uzasadnione ze względu na profil produkcji,
 - ✓ są uzasadnione ze względu na skalę produkcji, wykazują możliwość zbytu produkcji w przypadku wzrostu mocy produkcyjnych;
 - c) racjonalność kosztową – sprawdzenie czy planowane koszty/szacunkowe koszty planowanych inwestycji objęte zakresem rzeczowym operacji są rynkowe lub czy zostały oszacowane na podstawie cen rynkowych.
2. Ocena racjonalności przeprowadzana jest na etapie oceny merytorycznej wniosku o przyznanie pomocy lub wniosku o płatność w zależności od interwencji, a także każdorazowo w przypadku zmian mających wpływ na zakres rzeczowo-finansowy operacji.
3. Weryfikacja racjonalności kosztów/inwestycji jest dokonywana poprzez porównanie cen zawartych we wniosku o przyznanie pomocy lub wniosku o płatność z cenami określonymi m.in.:
 - a) w stosowanych powszechnie aktualnych publikacjach w przedmiotowym zakresie;
 - b) w aktualnych cennikach branżowych, katalogach;
 - c) w cennikach, ofertach zamieszczonych na stronie internetowej potencjalnego wykonawcy;
 - d) w drodze telefonicznego rozpoznania ceny kosztu zadania u producentów urządzeń/wykonawców danego typu zadań;
 - e) w innych wnioskach o przyznanie pomocy lub wnioskach o płatność złożonych w podobnym czasie i o porównywalnym zakresie rzeczowym

BIBLIOGRAFIA

- Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 wersja 4.2
- Wytyczne podstawowe w zakresie pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027- obowiązujące od 16 sierpnia 2023 r.
- Wytyczne szczegółowe w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – komponent Wdrażanie LSR - obowiązujące od dnia 29 marca 2024 r.